

Kirja, joka sinun todennäköisesti olisi syytä lukea

Keskinen, Suvi, Seikkula, Minna & Mkwesha Faith (toim.) (2021). *Rasismi, valta ja vastarinta. Rodullistaminen, valkoisuus ja koloniaalisuus Suomessa*. Gaudeamus. 287 sivua.

SUOMESSA VANNOTAAAN tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nimiin. Ylevät lauseet on kirjattu perustuslakiin. Taputamme itseämme selkään. Tilastoissa ja selvityksissä Suomi ei kuitenkaan loista. Naisiin kohdistuva väkivalta on yleistä, ja varsinkin tumma- ja mustaihoisiin kohdentuva rasismi on yleistä jopa yleiseurooppalaisella mittatikkulalla katsottuna. Erityisesti työsyrintä kukoistaa. Mistä ihmeestä on kyse?

Rasismi, valta ja vastarinta yrittää pureutua tutkimusperustaisesti erityisesti suomalaisen rasismiin ja sen vastaiseen työhön. Tehtävä on kaikkea muuta kuin helppo, sillä Suomessa rasismia kuten seksismiäkään ei oikein osata tunnistaa saati tunnustaa. Vastarinta laulaa tuttua sävelmää.

Kirja on yksi parhaimpia lukemiani esityksiä rasismien sekä antirasismien ja -kolonialismin tutkimuksen perinteessä, jonka teoreettinen viitekehys on raskas ja usein vaikeaselkoinen siihen aiemmin perehtymättömälle. Toimittajien kirjoittama teorialuku avaa solmut ja selkeyttää useita seikkoja. Jo tältä osalta kirjan arvo on mittava.

ERiarvoisuus historiasta rakenteisiin

Kirjassa kuuluvat 37 eritaustaisen asiantuntijan, tutkijan ja aktivistin äänet moninaisena kuvaelmana, joka avaa tutkimusta ja käytäntöä. Toimitustyö on huolellista ja kokonaisuus jouheva, lukeminen suorastaan nautinto. Ensinnäkin kirjassa käydään käsiksi eriarvoisuuden historiaan Suomessa ja tarkastellaan sen kytkeytymistä ”rodullistamiseen”. Se on toisten, erityisesti tummaihoisten mutta esimerkiksi myös Suomen venäjänkielisten tai saamelaiden näkemistä stereotyyppisesti, ensisijaisesti ja essentiaalisesti ryhmän tai etnisyyden edustajana. Toiseksi teoksessa perehdytään aktivismiin ja sen tutkimukseen. Kolmanneksi käydään läpi kokemuksia ja tutkimuksia rakenteellisesta rasismista ja eriarvoisuutta ylläpitävistä käytännöistä. Kirjan päätösosassa pohditaan rasismien ja kolonialismin vaikutusten purkamista.

Siihen, mikä kirjassa on parasta, on vaikea vastata. Aktivistien kirjoittamat näkökulmat, kuten Hai Nguyen kirjoitus ”Vietnamlaiden menestystarina on vahingollinen myytti” tai Pirita Näkkäläjärven ”Saamelaiden sanavapaus Suomessa”, ovat pysäyttäviä. Tutkimusartikkelit, kuten Minna

Seikkulan ja Pauline Hortelanon ”Arjen rasismi ja rasisminvastaisuus arjessa”, tekevät tutkimuksesta lähestyttävää ja vaikuttavaa.

TILAA TIETEENFILOSOFISALLE Keskustelulle

Toivoisin sukupuolen, rasismien ja antikolonialismin tutkimuksen teoreettisesta viitekehystä vielä laajempaa, tieteenfilosofista keskustelua. Sitä voitaisiin kehittää, sillä varsinkaan kriittisessä teoriassa sen juuret eivät aina tuota riittävästi lisäarvoa kaikelle, tässäkin teoksessa esitetylle, kovatasoiselle empiirille tutkimukselle. Viitekehysten ontologia näyttää lisäksi, kuten sosiologi Rogers Brubaker (2004) Kalifornian Los Angelesin yliopistosta argumentoi yhteiskuntatieteellisten teorioiden tyypillisesti tekevän, toisen tavan herkästi tutkimuskohteena olevia kategorisointeja teorian tasolla.

Teos on erityisen merkityksellinen erilaisille oppilaitoksille.

SUOMESSA RASISMIA EI OIKEIN OSATA TUNNISTAA SAATI TUNNUSTAA.

Suomessa on 1990-luvulta lähtien noudatettu monikulttuurisen oppilaitoksen ajatusta. Pahimmillaan se kuitenkin vain uudistaa ja piilottaa rasisistia rakenteita ja tuottaa ulkopuolisuutta, sillä monikulttuurisuus paradigmana tuottaa erillisyyttä, joka ei salli suomalaisuuden moninaisuutta. Se jättää muun muassa ruskeat suomalaiset ulkopuolisiiksi. Aiheesta kiinnostuneille suosittelen erityisesti Aminkeng A. Alemanjin kirjoittamaa ”Kohti rasisminvastaista pedagogiikkaa” -artikkelia.

Jos mietit, pitäisikö sinun lukea tämä kirja, niin sinun pitää lukea tämä kirja. Jos sinusta tuntuu, ettei kirja ole sinua varten, niin sinun todennäköisesti on syytä lukea tämä kirja.

SEVERI HÄMÄRI

FM, tohtorikoulutettava
(käytännöllinen filosofia)
Helsingin yliopisto

puheenjohtaja ja puhetaidon
opettaja

Kriittinen korkeakoulu

 <https://orcid.org/0000-0003-3969-1403>

LÄHDE

Brubaker, R. (2004). *Ethnicity without Groups*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.

Toisen asteen ammatillinen aikuiskoulutus, Aikuiskasvatus 3/2023, syys-lokakuu

Aikuiset opiskelevat ammatillisissa oppilaitoksissa samoissa koulutusohjelmissa nuorten kanssa. Noin puolet ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista on yli 24-vuotiaita. Toisen asteen ammatillisista opinnoista on niukasti aikuiskasvatuksen tutkimusta. Myös ammatillisen opettajankoulutuksen näkökulma on tärkeä. Numeron toimittavat Ulpuukka Isopahkala-Bouret ja Katja Vähäsantanen.

Kriittinen lukutaito eriarvoistuvassa digitaalisessa, yhteiskunnassa, Aikuiskasvatus 1/2024, maaliskuuhuhtikuu

Digitalisaatio läpäisee yhteiskunnan, mutta osa kansalaisista jää digiosattomiksi. Teemanumero hakee vastauksia aikuiskasvatuksen tehtävään digiosallisuuden lisäämisessä. Digitalisaatiota tarkastellaan demokratian, osallisuuden ja geopolitiikan näkökulmista.

Numeron toimittavat Piia Silvennoinen ja Severi Hämäri.